

Uute puuviljakultuuride kasvatus-, koristus- ja töötlemistehnoloogiate arendamine Seedri Puukooli näitel

Liina Arus (Eesti Maaülikool) ja Elmar Zimmer (Seedri Puukool OÜ)

Aiandusfoorum 2018

20. Märts Pollis

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Eesti Maaülikool
Estonian University of Life Sciences

www.emu.ee

Projekti üldandmed

- **Projekti koordinaator** - Seedri Puukool OÜ (Elmar Zimmer)
- **Projekti partner** - Eesti Maaülikool, Põllumajandus- ja keskkonnainstituut, Polli Aiandusuuringute Keskus (Liina Arus)
- **Projektiperiood (algus/lõpp):** 01.07.2016 – 31.12.2022
- **Rahastaja:** PRIA MAK 2014-2020 meede 16.2.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

www.emu.ee

Uurimisobjektid

Aronia

Karusmari

Must leeder

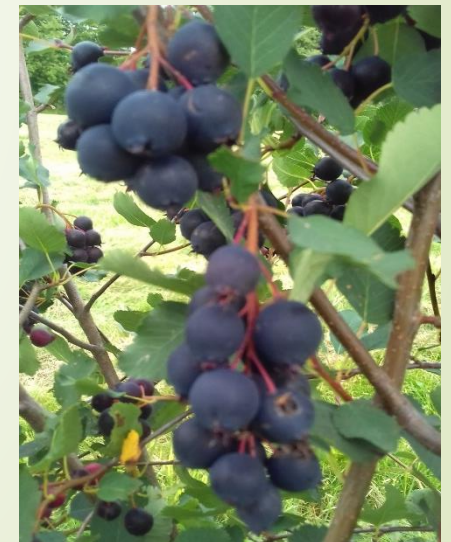
Ebaküdoonia

Söödav kusalapuu

Lodjapuu

Toompihlakas

Projekti eesmärgid

Selgitatakse välja:

- 7 vähelevinud marja- ja puuviljakultuuri majanduslik-bioloogilised omadused Eesti kliimaatilistes tingimustes,
- sortide sobivus masinkoristuseks
- paljundus-, kasvatus-, koristus- ja töötlemisvõimalused.

Projekti tegevused (1)

Kasvatustehnoloogiad:

- Saagikus ja selle kvaliteet
- istandiku eluiga masinkoristuse korral,
- kultuuri paljundamise võimalused, istiku maksumuse kujunemine,

Projekti tegevused (2)

Töötlemisvõimalused:

- ▶ tooraine kasutamisevõimalused tootearenduses, k.a. tooraine bioaktiivsete ühendite sisaldus, nt. toidu- kui ka mittetoiduliste toodete valmistamiseks
- ▶ tooraine omahinna kujunemine,
- ▶ turuväljundid ja majanduslik tasuvus – nii kasvatus- kui ka töötlemisviiside seisukohalt.

Projekti oodatavad tulemused

Valitakse vähemalt kolm meie tingimustesse sobivamat sorti igast kultuurist,

- mille viljad sisaldavad märkimisväärses koguses bioaktiivseid ühendeid,
- sobivad masinkoristuseks ja
- omavad töötlemistehnoloogilist potentsiaali:
Nt. kasutamine kõrge lisandväärtusega ja nišitoodete tootmises;

Projekti raames tehtud

- Kaardistatud võimalikud ja sobivamad sordid Eesti tingimustes kasvatamiseks
- Rajatud istandikud, 2018. a. kevadel tehakse veel viimased täiendused
- Kogutud on esimesed andmed kuslapuu ja toompihlaka sortide kohta
- Esmased tootearenduskatsed kuslapuu ja toompihlakaga

Söödava kuslapuu istandik Foto: R. Rätsep

Söödava kushlapuu sordid (27)

'Borealis'
'Indigo Gem'
'Indigo Treat'
'Tundra'
'Amfora'
'Duet'
'Jugana'
'Viola'
'Moskovskaja 23'
'Zoluška'
'Lebeduška'
'Czulymskaja'
'Valhova'
'Leningradski Velikan'

'Roksana'
'Baktšarski Velikan'
'Uspeh'
'Baktšarskaja'
'Morena'
'Nimfa'
'Tomitška'
'Silginka'
'Vostorg'
'Altaj'
'Atut'
'Modry Triumph'
'Ljonja'

Toompihlaka sordid (12)

Amelanchier alnifolia

'Pembina'

'Sleyt'

'Krasnojaskaja'

'Cusickii'

'Forestburg'

'Obelisk'

'Smokey'

'Mandam'

'Martin'

'Thiessen'

'Northline'

Amelanchier lamarckii

'Prince William'

Karusmarja sordid (12)

‘Aristokrat’

‘Tšernomõr’

‘Spinefree’

‘Rixanta’

‘Mucurines’

‘Reflamba’

‘Redeva’

‘Hinnonmäen Grün’

‘Hinnonmäen Keltainen’

‘Hinnonmäen Punainen’

‘Relina’

‘Invicta’

Musta leedri sordid (18)

'Haidegg 17'

'Lacinata'

'Sampo'

'Kraujas'

'Zemsars'

'Velais'

'Draudzziedu'

'Augusts'

'Pils'

'Stura'

'Pirts ML'

'Lielauglu'

'Black Tower'

'Black Beauty'

'Black Lace'

'Riese von Vossloch'

'Hachberg'

'Lielkekaru'

Aroonia sordid (7)

Aronia melanocarpa

‘Aron’

‘Hugin’

‘Galicianka’

‘Ternookaja’

‘Valmiera’

Aronia prunifolia

‘Nero’

‘Viking’

Lodjapuu sordid (6)

‘Kievskaja Sadovaja’

‘Sadovaja’

‘Eliksir’

‘Krasnaja Grozd’

‘Krasnõi Koral’

‘Iskra’

**Jaapani ebaküdoonia
sordid (5)**

‘Rasa’

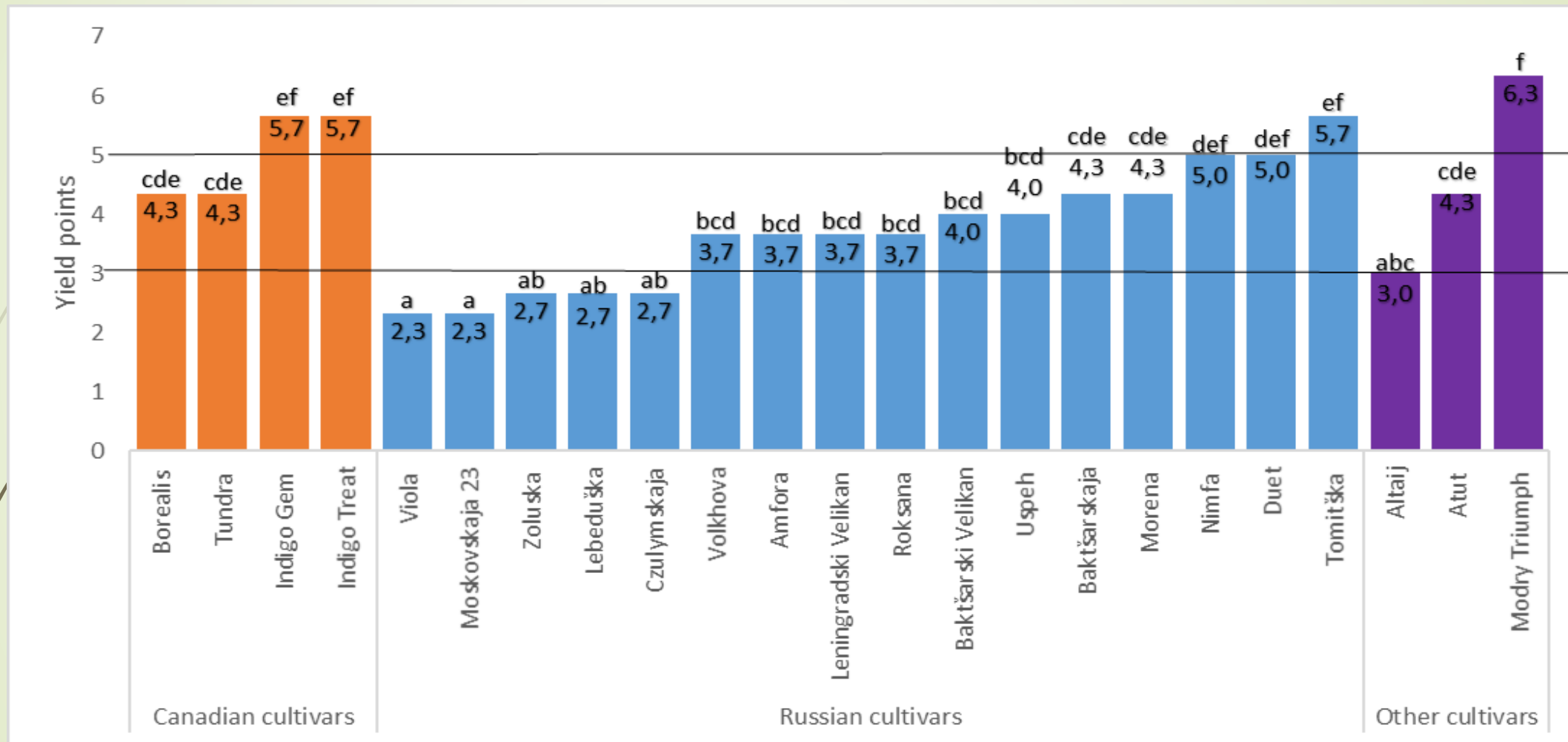
‘Darius’

‘Rondo’

‘Cido’

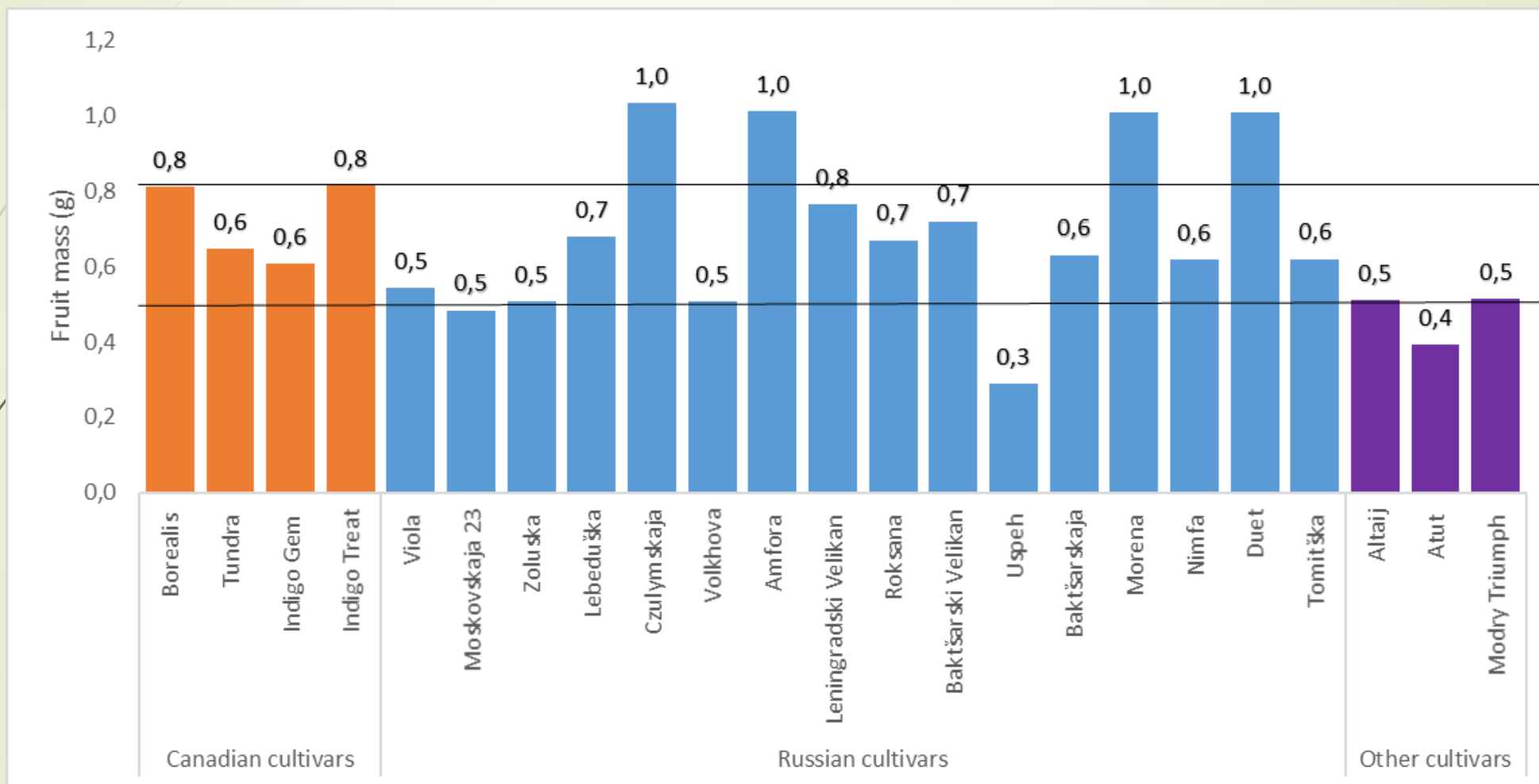
‘Cido Red’

TULEMUSED – kusalapuu saak 2017

1 pall – saak puudub; 9 palli – üle 1000g põõsalt

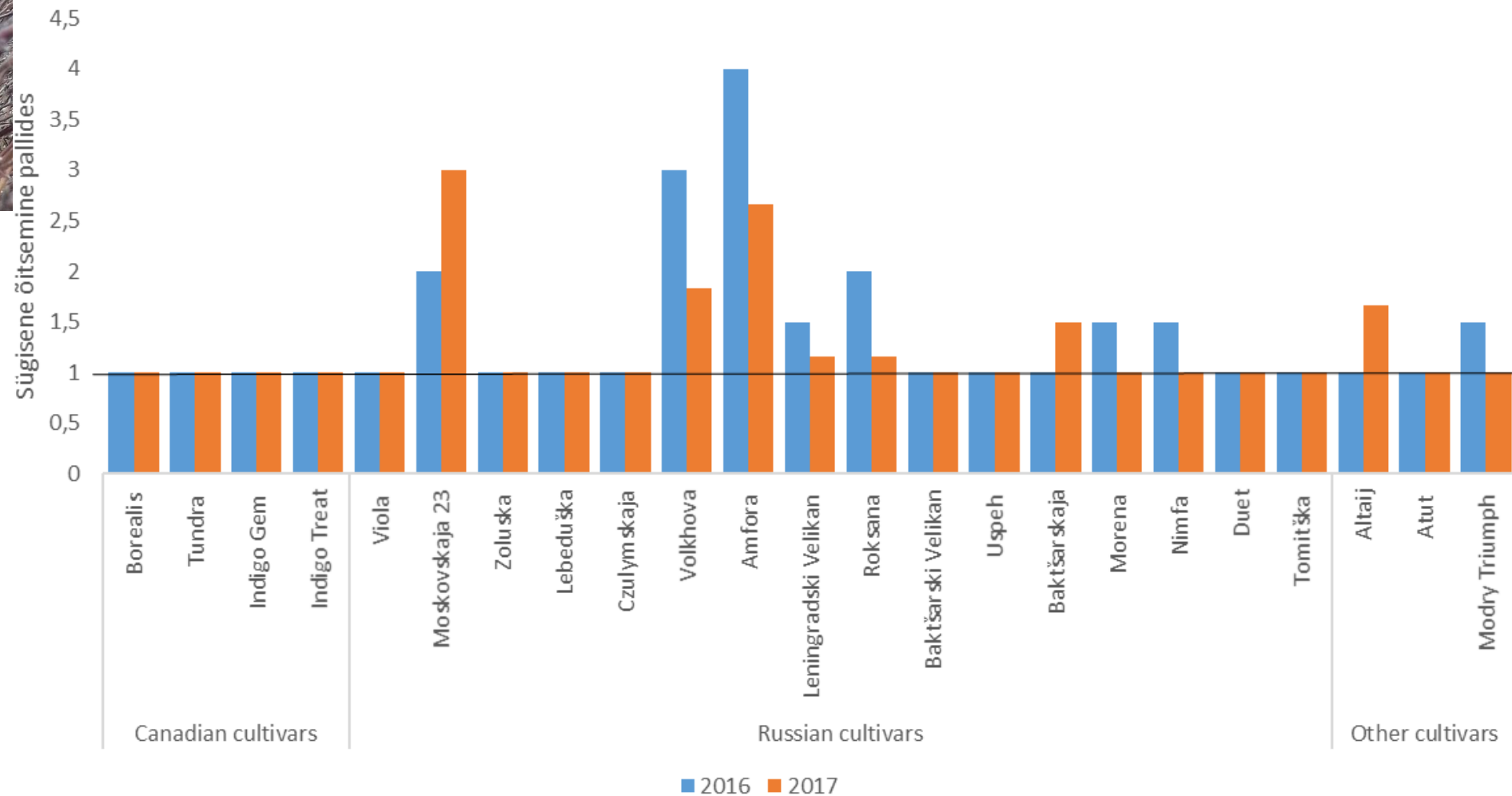
TULEMUSED – kusalapuu marja mass 2017

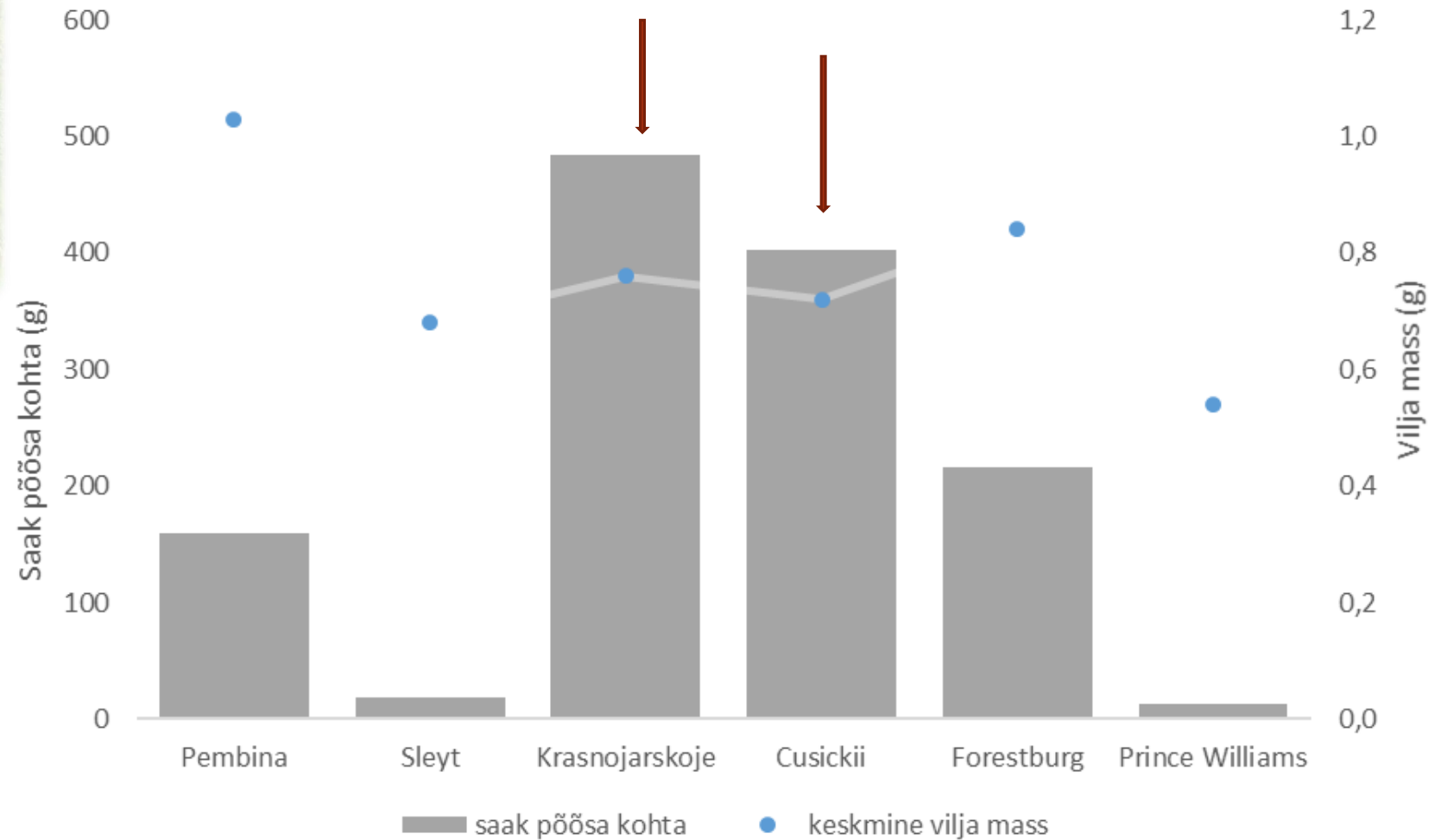
Alla 0,5 g – väike vili; üle 0,8 g – suur vili

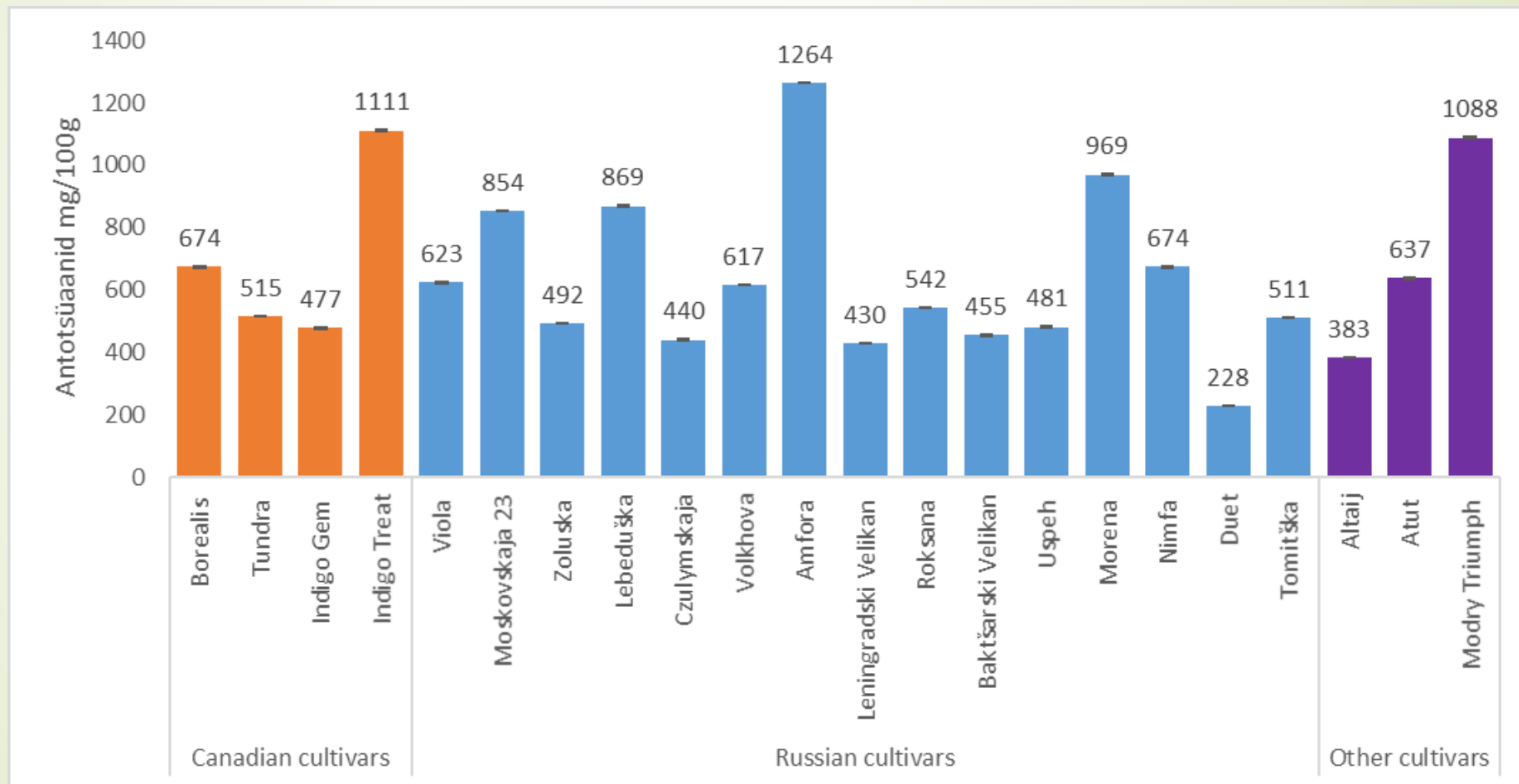
TULEMUSED – kusalapuu sügisene õitsemine

TULEMUSED – Toompihlaka saagikus ja keskmine vilja mass 2017

TULEMUSED – Antotsüaanid kuslapuu sortides

Tulemused – Tootearenduse eelkatseted kuslapuu ja toompihlakaga

Fotod ja teostus: Mari-Liis Tammik

Täna tähelepanu eest

IPM Messe Essen 24-26. jaanuar 2017
Foto: R. Rätsep

Ebaküdoonia istandik Dobeles, sügis
2016. Foto: R. Rätsep

EIP-AGRI kohtumine Prantsusmaal,
Lyonis. Foto: K. Mihhejev